

СУЧАСНИЙ СТАН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ ГОМЕОПАТИЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ УКРАЇНИ

© В. П. Попович, О. М. Глущенко, І. А. Костюк

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Резюме: проведено дослідження вітчизняного фармацевтичного ринку гомеопатичних препаратів. Встановлено частку препаратів вітчизняного та іноземного виробництва. Проаналізовано виробництво та реалізацію гомеопатичних лікарських засобів у досліджуваній аптеці.

Ключові слова: гомеопатичні препарати, фармацевтичний ринок, екстемпоральне виробництво, обсяги виготовлення та реалізації.

Вступ. Незважаючи на надзвичайно високий рівень розвитку медичної та фармацевтичної галузі, сьогодні ми спостерігаємо збереження тенденції до зростання кількості різних захворювань. Розкриття механізмів фізіологічних та патологічних процесів, розробка нових методик лікування привели до збільшення асортименту лікарських засобів на світовому ринку, однак такий стрімкий розвиток призвів до збільшення ускладнень після приймання сучасних лікарських засобів: алергічних реакцій, диспепсичних розладів, канцерогенної та мутагенної дії, а також негативних впливів на вагітних жінок – фетотоксичного, ембріотоксичного та тератогенного [3–6].

Алопатична терапія пов'язана з лікуванням ряду симптоматики, що спостерігається під час певних захворювань. Гомеопатія пропонує до цього інший підхід – стимулює і нормалізує захисні сили організму, впливає на внутрішні процеси його саморегуляції. Для лікування застосовують конституціональні препарати, що мають ефективний вплив на уроджену схильність до захворювання.

Сьогодні гомеопатію застосовують при алергічних захворюваннях, ЛОР-хворобах (синуситі, риніті, отиті, тонзиліті), захворюваннях шкіри, очей, серцево-судинної системи (ішемічна хвороба серця, стенокардія, гіпертонічна хвороба, нейроциркуляторна дистонія, міокардіопатія, аритмія, серцева недостатність), захворюваннях легень (бронхіальна астма, хронічний бронхіт, емфізема, пневмосклероз), захворюваннях опорно-рухового апарату (ревматизм, ревматоїдний артрит, подагра, остеопороз), захворюваннях шлунково-кишкового тракту (гастрит, гепатит, виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки, дисбактеріоз, коліт), хворобах нирок (пієлонефрит, гломерулонефрит, гідронефроз, сечокам'яна хвороба), простатиті, аде-

номі передміхурової залози, гінекологічних захворюваннях (аменорея, дисменорея, фіброміома, клімактеричний період), захворюваннях щитоподібної залози та ендокринопатіях (цукровий діабет, тиреотоксикоз, гіпотиреоз), неврозах, депресіях, а також при різних захворюваннях дитячого віку (логоневрозі, діатезі, затримці психомоторного розвитку) [2, 4].

Гомеопатична терапія базується на ряді симптомів, які характеризують захворювання пацієнта, – патогномонічних (симптоми, що відповідають патоанатомічній та патофізіологічній концепції захворювання), основних (скарги, з якими звернувся пацієнт), супутніх (симптоми, що не характеризують основне захворювання), провідних (симптоми, що є найбільш характерними), повноцінних (симптоми, які доповнені індивідуальними відчуттями, локалізацією, етіологією, умовами виникнення), суб'єктивних, об'єктивних (симптоми, які виявляють при огляді, пальпації, аускультатії).

Методи дослідження. Під час виконання роботи використовували методи: аналізу та синтезу, системний, математичну статистику, спостереження, порівняння, узагальнення.

Результати й обговорення. На даний час набула значного розвитку гомеопатична фармація в Україні. Відповідно до Закону України «Про лікарські засоби» гомеопатичні препарати мають статус лікарських засобів та внесені до Державного реєстру лікарських засобів України як окрема фармакотерапевтична група [1, 8].

Згідно з Державним реєстром лікарських засобів до фармакологічної групи «Гомеопатичні засоби» належать 553 лікарських засоби. Вони представлені 10 лікарськими формами, основний сегмент яких займають – таблетки (31,25 %), краплі (28,36 %), розчини (19,23 %), гранули (13,94 %) (рис. 1) [1].

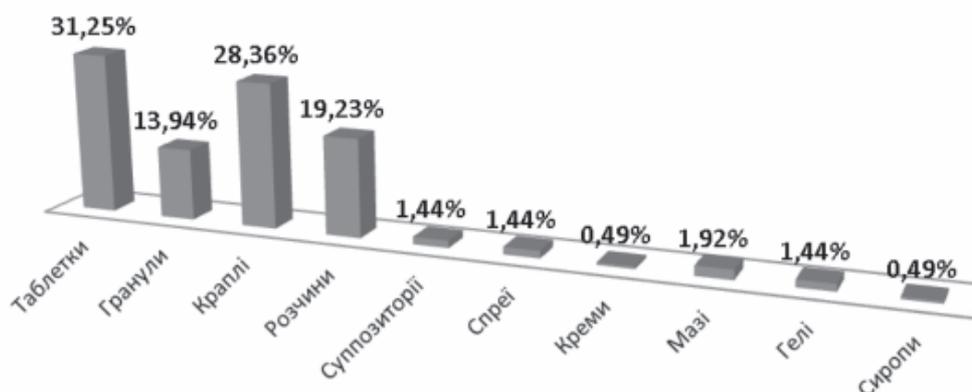

Рис. 1. Аналіз лікарських форм гомеопатичних препаратів, представлених на ринку України.

В Україні зареєстровані гомеопатичні препарати 18 підприємств-виробників, серед яких 4 вітчизняного виробництва ТОВ «Матеріа Медика Україна», ТОВ «Арніка», ПрАТ «Національна Гомеопатична Співка», ТОВ «Меркурід» та 14 іноземного виробництва – «Біологіше Хайльміттель Хеель», «Дойче Хомеопаті-Уніон», «Квайссер Фарма», «Біонорика», «Санум-Кель-

бек», «Хеверт Арцнайміттель», «Цефак» (Німеччина), «Гербамед» (Швейцарія), «Ріхард Бітнер» (Австрія), ТОВ «Таліон-А» (Росія), «Буарон» (Франція), «Гуна С.п.а.» (Італія), «Ворлд Хеалс Едвенсд Технолоджіс», «Лома люкс» (США).

Згідно з АТС-класифікацією гомеопатичні препарати відносять до 8 підгруп (табл. 1).

Таблиця 1. Підкласи гомеопатичних препаратів, зареєстрованих в Україні відповідно до класифікаційної системи АТС

Код групи за класифікацією препаратів АТС	Повна назва групи	Лікарська форма
1	2	3
A05	Засоби, що застосовуються при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів	Розчин для ін'єкцій
A08	Засоби, що застосовуються при ожирінні	Таблетки
A12	Мінеральні добавки	Таблетки
A16	Інші засоби, що впливають на травну систему та метаболічні процеси	Гранули
C01	Кардіологічні препарати	Розчини Гранули Краплі
C02	Гіпотензивні засоби	Таблетки
D04	Протисвербіжні препарати	Крем
D05	Антипсоріатичні засоби	Мазь
G02	Інші гінекологічні засоби	Краплі
G03	Гормони статевих залоз та препарати, що застосовуються при патології статевої системи	Таблетки Краплі
G04	Препарати, що застосовуються в урології	Краплі Таблетки Гранули
M01	Протизапальні та протиревматичні засоби	Краплі
M02	Інші засоби, які застосовують місцево при болю в м'язах	Краплі Таблетки
M09	Інші засоби, що застосовуються при патології опорно-рухового апарату	Краплі Таблетки

1	2	3
N05	Психолептичні засоби	Таблетки Краплі
N07	Інші засоби, що діють на нервову систему	Таблетки
R02	Препарати, що застосовуються при захворюваннях горла	Гранули
R05	Засоби, що застосовуються при кашлю та застудних захворюваннях	Гранули Краплі Таблетки Розчини
V03	Всі інші лікарські засоби	Гранули Краплі

Дослідження асортименту гомеопатичних лікарських засобів проведено на базі гомеопатичної аптеки КП «Фармація» м. Києва. Даний аптечний заклад реалізовує гомеопатичні препарати 18 підприємств-виробників, а також препарати екстемпорального виготовлення за індивідуальними прописами та у вигляді внутрішньо-аптечних заготовок.

Порівнюючи асортимент гомеопатичних лікарських засобів цієї аптеки протягом 2011–2013 років, можна зробити висновок, що в аптечному закладі представлена продукція всіх 18 фірм-виробників. Більшу частину асортименту займає продукція фірми «Біологіше Хільмїттель Хеель», на яку був найбільший попит. (рис. 2).

Асортимент готових лікарських засобів досліджуваного аптечного закладу доповнюється екстемпоральними лікарськими формами. Протягом 2011–2013 років відбулося збільшення

кількості аптек КП «Фармація» м. Києва, які реалізовували екстемпоральні гомеопатичні препарати, з 97 до 104 структурних підрозділів.

Збільшився попит гомеопатичних лікарських засобів індивідуального виготовлення з 31103 упаковок за 2011 рік до 56723 за 2012 рік. Рівень продажу у 2012 році, порівняно з 2011 роком, зріс на 47,67 %.

Аналіз об'ємів продажу дозволив зробити висновок, що найбільше в досліджуваній аптеці реалізують гомеопатичні лікарські засоби екстемпорального виготовлення за індивідуальними прописами (55,5 %), особливо порівняно з продажем внутрішньоаптечної заготовки (39,3 %) та гомеопатичних препаратів промислового виробництва – «Біологіше Хайльмїттель Хеель» (3,6 %), «Біоноріка» (0,48 %), «Ріхард Бітнер» (0,4 %), «Дойче Хомеопаті-Уніон» (0,25 %), «Національна гомеопатична спілка»

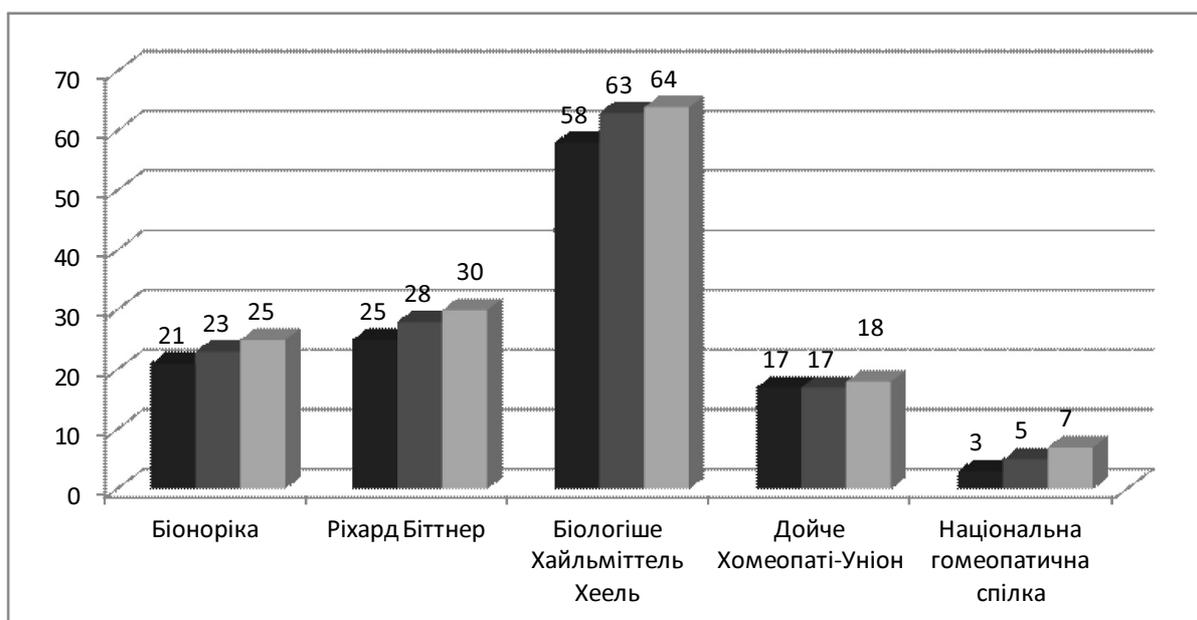

Рис. 2. Розподіл асортименту гомеопатичних лікарських препаратів за фірмами-виробниками, представленими у досліджуваній аптеці м. Києва.

(0,12 %) та інші (0,35 %). Це є великою перевагою даної аптеки, яка зберегла свою основну первісну функцію – внутрішньоаптечного виготовлення ліків. Безумовно, зберігся індивідуальний підхід до кожного окремого пацієнта та його захворювання, що не завжди може бути задоволено широким асортиментом готових гомеопатичних лікарських засобів (рис. 3)

Висновки. 1. В Україні набуло поширення лікування різних захворювань гомеопатичними лікарськими засобами.

2. Асортиментний вітчизняний фармацевтичний ринок гомеопатичних препаратів представлений 18 фірмами-виробниками, серед яких 4 вітчизняних (22 %) та 14 іноземних (78 %).

3. Згідно АТС-класифікації гомеопатичні лікарські засоби ввійшли до 8 анатомічних груп, серед яких найбільшу кількість складають засоби, що впливають на респіраторну систему.

4. Досліджувана аптека виготовляє лікарські засоби для реалізації у 104 аптечних закладах мережі, що збільшилося, порівняно з 2011 роком, на 7,21%. Аналіз реалізації гомеопатичних ліків показав, що найбільші обсяги реалізації гомеопатичних засобів екстемпорального виробництва за індивідуальними прописами (55,86 %), порівняно з гомеопатичними препаратами у вигляді внутрішньоаптечної заготовки (39,28 %) та гомеопатичними препаратами промислового виробництва (4,86 %).

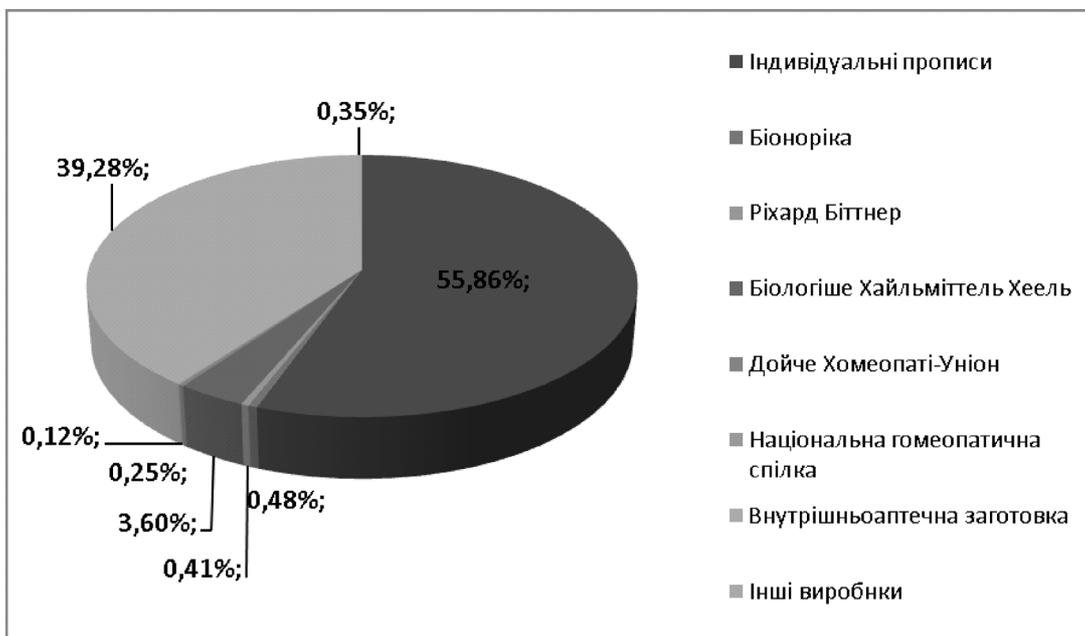

Рис. 3. Обсяг об'ємів реалізації гомеопатичних лікарських засобів у 2013 році в досліджуваній аптеці.

Література

1. Державний реєстр лікарських засобів – www.drhz.kiev.ua
2. Гуцол Л. П. Аналіз асортименту гомеопатичних лікарських засобів на фармацевтичному ринку України / Л.П. Гуцол // Ліки України. – 2013. – № 5. – С. 24–27.
3. Листопад А. Гомеопатические препараты на фармацевтическом рынке Украины / А. Листопад // Провизор. – 2000. – № 4. – С. 12–15.
4. Мощич О. П. Гомеопатичні лікарські засоби, їх офіційний статус у світі та в Україні, стан виробництва та реалізації / О. П. Мощич // Укр. гомеопат. щорічник. – 2002. – Т. V. – С. 163–173.
5. Кейн С. Гомеопатическая фармация: введение и руководство / С. Кейн. – 2002. – С. 256.
6. Демченко В. О. Дослідження вітчизняного фармацевтичного ринку гомеопатичних лікарських засобів / В. О. Демченко, Н. О. Ткаченко, О. О. Майборода // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2010. – Вип. XXIII. – № 4. – С. 20–22.
7. Сергеева О. Ю. Исследование украинского фармацевтического рынка гомеопатических лекарственных средств / О. Ю. Сергеева, С. В. Хименко // Український гомеопатичний щорічник / за ред. О. П. Іваніва. – Одеса : Астропринт, 2001. – № 4. – С. 186–189.
8. Компендіум 2013 – www.compendium.com.ua

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО РЫНКА ГОМЕОПАТИЧЕСКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ УКРАИНЫ

В. П. Попович, А. Н. Глущенко, И. А. Костюк

Национальный медицинский университет имени А. А. Богомольца

Резюме: проведено исследование отечественного фармацевтического рынка гомеопатических препаратов. Установлена доля препаратов отечественного и иностранного производства. Проанализированы объемы производства и реализации гомеопатических лекарственных средств в исследованной аптеке.

Ключевые слова: гомеопатические лекарственные средства, фармацевтический рынок, экстенпоральное производство, объемы производства и реализации.

CURRENT STATE OF THE PHARMACEUTICAL MARKET OF HOMEOPATHIC MEDICINES OF UKRAINE

V. P. Popovych, O. M. Hlushchenko, I. A. Kostyuk

National Medical University by O. O. Bohomolets

Summary: a study of the domestic pharmaceutical market homeopathic preparations was done. Drugs share of domestic and foreign production was established. Production and sale of homeopathic medicines in the study pharmacy was analyzed.

Key words: homeopathic medicines, pharmaceutical market, extemporal making, the volume of production and sales.

Отримано 29.01.14